

cał w gorącym kazaniu do takiego nabożeństwa do Matki Boskiej Łaskawej, jakie wierni mieli dotychczas.

Odnowioną katedrę pomalował Sierakowski pędzlem Stanisława Strońskiego. W prezbiterium na ścianach wymalował cztery obrazy, które wiązały się treścią z obrazem Matki Boskiej Łaskawej: cudowne ocalenie kan. Jana Solikowskiego, cudowne uleczenie króla Jana III Sobieskiego w 1672 r., gdy był jeszcze hetmanem koronnym, śluby Jana Kazimierza w 1656 r., składanie sztandarów i postać rycerza z tarczą, na której był napis: Regina Regni Poloniae. Na zewnątrz zaś katedry na ścianie prezbiterium od ul. Halickiej wymalował Sierakowski obraz Matki Boskiej Łaskawej.

W 1776 r. 11 maja dokonał arcyb. Sierakowski koronacji obrazu Matki Boskiej Łaskawej koronami poświęconymi przez pap. Piusa VI. Po niesporach odbyła się procesja z cudownym obrazem po całym mieście. Miasto uwieczniło też swą cześć dla Matki Boskiej Łaskawej, umieszczając z okazji koronacji tablicę srebrną pozłacaną z napisem, którym wyraża swą cześć dla swej Opiekunki i prośbę o dalszą opiekę.

Gdy odnawiano katedrę w latach 1892—1899, dokonano i pomalowania katedry. Przy nowym malowaniu znikły w prezbiterium obrazy Strońskiego, związane treścią z obrazem Matki Boskiej Łaskawej, za wyjątkiem jednego. Był to jeden z przejawów osłabienia kultu Matki Boskiej Łaskawej w katedrze lwowskiej. Nad ożywieniem nabożeństwa, przypominając śluby Jana Kazimierza, zaczął pracować ks. arcyb. Bilczewski. Ostatnio przed wojną dokonano restauracji obrazu; przy tej sposobności odsłonięto cały obraz, zdejmując metalową sukienkę.

Kraków

Ks. TEOFIL DŁUGOSZ

ŚWIĘTO MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ

Założony w 1382 r. klasztor paulinów przez Władysława księcia opolskiego na Jasnej Górze Częstochowskiej już w początku XV stulecia stał się ośrodkiem silnego ruchu pątniczego z ziem ówczesnej Polski. Przedmiotem kultu stale potężniejącego we wszystkich warstwach społeczeństwa był i jest wsła-

wiony łaskami obraz Bogarodzicy przechowywany w gotyckiej kaplicy znajdującej się w centrum sanktuarium. Cześć tego obrazu, który legenda przypisuje pędzlowi św. Łukasza, swój szczytowy wyraz znalazła w odrębnym święcie liturgicznym.

Poprzez wieki istnienia sanktuarium snuje się opinia, jakoby jasnogórski obraz był portretem Najświętszej Maryi Panny. Długosz mianuje go wizerunkiem Królowej Naszej. Obrona Jasnej Góry w 1655 r. wpływa na rozpowszechnienie określenia jej jako stolicy i tronu Królowej Polski Maryi. Koronację obrazu diademami nadesłanymi z Watykanu, przeprowadzoną uroczyście 8. IX. 1717 r. uważa się za koronację Bogarodzicy na Królowę Polski.

W trzecim postulacie na kapitule prowincjonalnej 19 lipca 1638 r. domagali się członkowie Konwentu Jasnogórskiego, by postarano się u Stolicy Apostolskiej o ustanowienie liturgicznego święta „Złożenia Obrazu na Jasnej Górze“ obdarzonego odpustami. W imieniu prowincji polskiej zabiegał o to w Rzymie opat Paradyża ks. Ruszkowski, ułożył nawet oficjum, ale śmierć przerwała jego prace i udaremniła starania paulinów¹⁾.

Po bohaterskiej obronie Jasnej Góry w 1655 r. Konwent Jasnogórski wystąpił do Stolicy Apostolskiej z prośbą o zatwierdzenie specjalnego święta dziękczynnego Najświętszej Maryi Panny z własnym oficjum brewiarzowym i formularzem mszalnym na dzień 30 grudnia. Mimo poparcia Jana Kazimierza króla polskiego św. Kongregacja Obrzędów dekretem z 11 czerwca 1658 r. zezwoliła tylko na mszę św. wotywną z Gloria i Credo, ale bez oficjum „ob publicam causam et ratione concursus populi“²⁾. Odprawiano ją uroczyście z wystawieniem Najświętszego Sakramentu jeszcze w 1790, o czym świadczy o. Gaudenty Wałęcki³⁾.

1) „Dies Depositionis Imaginis Deiparae Claromontanae cum certis Indulgentiis semel in anno ut celebrari possit apud Sedem Apostolicam procurabit“. Acta Provinciae Polonae Ord. S. Pauli I Er. Archiwum Jasnogórskie, nr 741, s. 577.

2) Acta Provinciae Polonae, t. III, Archiwum Jasnogórskie nr 743, s. 417.

3) Posiłek zbawienny (historia obrazu jasnogórskiego) Jasna Góra, 1790.

W pierwszym postulacie Konwentu Jasnogórskiego na kapitule prowincjonalnej z 1723 r. domagali się zakonnicy, by wyjednano u stolicy Apostolskiej specjalne oficjum o koronacji Cudownego Obrazu⁴⁾. *Officia Propria* zakonu nie wykazują takiego święta, z czego wnosić należy, że go nie uzyskano⁵⁾.

Dopiero zabiegi o. Euzebiusza Rejmana przeora jasnogórskiego poparte przez biskupa wrocławskiego osiągnęły skutek. Prosił on o święto Matki Boskiej Jasnogórskiej z własnym oficjum brewiarzowym i z własnym formularzem mszalnym, z oktawą na środę najbliższą po 24 sierpnia. Dekretem z 13 kwietnia 1904 r. św. Kongregacja Obrzędów, zezwoliła na to święto w rycie I klasy z oktawą, z własną VI lekcją brewiarzową, ale bez własnego oficjum i formularza mszalnego. Oficjum i formularz mszalny wyznaczyła ona ze święta Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny⁶⁾.

Starania o uzyskanie specjalnego oficjum i własnego formularza mszy dla święta Matki Bożej Jasnogórskiej wszczął w 1930 r. przeor jasnogórski o. Piotr Markiewicz. Petycja jego poparta rekomendacją prymasa Polski kard. A. Hlonda, biskupa częstochowskiego Teodora Kubiny oraz nuncjusza papieskiego w Polsce kard. D. Marmaggię, nosząca datę 10 grudnia 1930 r., wzmocniona żywym słowem ks. Kajetana Renzettiego, urzędnika św. Kongregacji Obrzędów, osiągnęła zamierzony cel w dekreście tejże Kongregacji z 23. XII. 1931 r., którym zostało zatwierdzone własne oficjum i własna msza omawianego święta, tudzież jego stały dzień 26. VIII., tj. pierwszy dzień po oktawie Wniebowzięcia nie zajęty *officium festi duplicis*, bo na ten dzień przypadają w kalendarzu ogólnym tylko święto simplex św. Zefiryna.

Do zatwierdzenia przedłożono przerobiony przez o. Piotra Markiewicza i ks. Kajetana Renzettiego projekt tekstów

⁴⁾ Acta Conventus Clari Montis Częstochoviensis, Archiwum Jasnogórskie, nr 196, s. 577.

⁵⁾ Festa necnon officia propria Ord. S. Pauli I Er., Jasna Góra, 1774.

⁶⁾ „Officium B. M. V. Claromontanae“ Akta luźne, Archiwum Jasnogórskie, nr 2099, s. 104—105.

o. Euzebiusza Rejmana. Hymny w oparciu o podaną treść przez o. Piotra Markiewicza opracował ks. Błażej Verghetti hymnograf 7).

Częstochowa

O. SYKSTUS SZAFRANIEC

H Y M N Y

NA ŚWIĘTO MATKI BOŻEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ

Hymn na „Matutinum“

Panno, co hołdy na Jasnej tu Górze
 Wszelkie odbierasz i chwałę bez przerwy,
 Pieśnią Cię czcimy w dzień święta radosny
 Tobie oddany.

Czczona od wieków w tym górnym kościele,
 Złota i pereł blaskami ozdobna,
 Matko Jezusa! Jak łśni Twój wspaniały
 Obraz cudowny!

Lico Twe święte Tatarzyn kaleczy,
 Zbrodnię tę jednak lud zbożny naprawia
 Rzewne łyż lejąc i swoje składając
 Śluby serdeczne.

Matką Cię zowie nasz wierny lud polski,
 Bowiem Twą triumf uwieńcza opiekę;
 Wrogów oddziały na modły zdwojone
 Spiesznie odpędzasz.

Tysiąc bądź razy sławiona nam, Panno;
 I spiesz z pomocą Twym wiernym czcicielom!
 Wszyscy niech Twojej doznają opieki
 W śmierci godzinie!

Niech Cię świat, Trójco, przez wieczność czci całą,
 Godna wielkiego od wszystkich wielbienia!
 Wiara myśl nasza, a język niech dźwięczną
 Pieśnią Cię chwali!

---

7) „Officium B. M. V. Claromontanae“ Archiwum Jasnogórskie, nr 2185, s. 1—9. Oryginał dekretu zatwierdzającego święto wraz z własną mszą i oficjum jest w „Liturgica“ Archiwum Kurii Generalnej Zakonu OO. Paulinów, nr 531.